

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

PLAN SPRJEČAVANJA I SMANJENJA NASTAJANJA OTPADA OD HRANE RH 2019. – 2022.

dr. sc. Sanja Kolarić Kravar
Ministarstvo poljoprivrede
Koprivnica, 5. srpnja 2019.

Sadržaj:

1. Uvod
2. Plan sprječavanja i smanjenja nastajanja otpada od hrane RH 2019. – 2022.
3. Unaprjeđenje sustava doniranja hrane u RH
4. e – Doniranje
5. Plan za daljnje aktivnosti

Hrana je život.

Hrana je ljubav.

Hrana je energija.

Hrana je kultura.

Hrana je ljudsko pravo.

UVOD

Koliko se godišnje baci hrane?

- SVIJET (FAO) - 1/3 ukupno proizvedene hrane \approx oko 1,3 milijarde tona \approx 2,6 triliona dolara
- EU - 88 milijuna tona \approx 143 bilijuna eura
- HR (HAOP) - 399.611 t \approx 97 kg/stanovniku
- Studija EK - gotovo 10% od 88 milijuna tona godišnje proizvedenog otpada od hrane na razini EU povezano s navođenjem roka trajanja na hrani
- najviše hrane baci se u kućanstvima (53%), preradi hrane (19%), ugostiteljstvu i institucionalnim kuhinjama (12%), primarnoj proizvodnji hrane (11%) te trgovini (5%)

UVOD

Agenda 2030. za održivi razvoj “Promijenimo naš svijet”

- ✓ usvojena na Summitu UN-a o održivom razvoju održanom u New Yorku u rujnu 2015. g)
- ✓ odgovor na globalne izazove (uključuje okolišnu, društvenu, socijalnu i gospodarsku dimenziju)
- ✓ 17 ciljeva i 169 specifičnih podciljeva

Specifični podciljevi Agende 2030.

Specifični podcilj **12.3**: smanjenje otpada od hrane po stanovniku, za polovinu na razini maloprodaje i potrošača te smanjenje gubitaka hrane duž cijelog lanca proizvodnje i opskrbe.

**DONIRANJE
VIŠKOVA HRANE
OSOBAMA U
POTREBI**

Specifični podcilj **2.1**: do kraja 2030. okončati glad i osigurati svim ljudima, a posebno siromašnima i djeci, uključujući dojenčad, tijekom cijele godine dostupnost dovoljno sigurne i nutritivno vrijedne hrane.

Kako smanjiti bacanje hrane

PLAN SPRJEČAVANJA I SMANJENJA NASTAJANJA OTPADA OD HRANE RH 2019.– 2022.

Cilj:

- doprinos ostvarenju ciljeva EU i UN-ove Agende 2030. za održivi razvoj s pripadajućim ciljevima održivog razvoja
- sadrži Mjere i Aktivnosti
- ❑ **Mjera 1. Unaprjeđenje sustava doniranja hrane u Republici Hrvatskoj**
- ❑ **Mjera 2. Poticanje smanjenja nastajanja otpada od hrane**
- ❑ **Mjera 3. Promicanje društvene odgovornosti prehrambenog sektora**
- ❑ **Mjera 4. Podizanje svijesti i informiranosti potrošača o sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od hrane**
- ❑ **Mjera 5. Utvrđivanje količine otpada od hrane**
- ❑ **Mjera 6. Ulaganje u istraživački rad i inovativna rješenja koja doprinose sprječavanju i smanjenju nastajanja otpada od hrane**

PLAN SPRJEČAVANJA I SMANJENJA NASTAJANJA OTPADA OD HRANE RH 2019. – 2022.

Odrednice plana

- Unaprjeđenje zakonodavnog okvira, edukacija i izrada vodiča u svrhu pojašnjavanja odredbi i olakšavanja procesa doniranja hrane
- Doprinos olakšavanju komunikacije između dionika sustava za doniranje hrane
- Izrada Studije izvedivosti Banke hrane u Republici Hrvatskoj
- Poticanje boljeg iskorištavanja fondova EU u području sprječavanja otpada od hrane i doniranja hrane
- Koordinirano djelovanje prema proizvođačima hrane, distributerima, trgovcima, ugostiteljskom sektoru te institucionalnim kuhinjama kroz izradu sektorskih vodiča, sklapanje dobrovoljnih sporazuma o smanjenju otpada od hrane, doniranja hrane i motivaciju kroz dodjelu posebnih priznanja za najistaknutije primjere dobre prakse u sprječavanju otpada od hrane
- Uspostavu digitalne Platforme za dijeljenje vlastitih iskustava, medijske kampanje, pisane brošure kroz koju će se provoditi edukacija dionika, odnosno posredno i neposredno djelovati prema krajnjem potrošaču u vidu podizanja razine svijesti o problematici otpada od hrane te razumijevanja oznaka datuma roka trajanja na hrani
- Edukaciju djece predškolske i školske dobi te stručno usavršavanje odgojno - obrazovnih djelatnika
- Aktivno i kontinuirano praćenje pokazatelja učinaka mjera predviđenih Planom

DONIRANJE HRANE U RH

2015. g. - uspostavljen temelj

- ✓ Zakon o poljoprivredi
- ✓ Pravilnik o uvjetima, kriterijima i načinima doniranja hrane i hrane za životinje
- ✓ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost

ISTRAŽIVANJE O DONIRANJU HRANE U RH

- ✓ lipanj 2017. g. - istraživanje o doniranju hrane u RH (Ministarstvo poljoprivrede u suradnji s Prehrambeno-biotehnološkim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu)
- ✓ Rezultati istraživanja dali su smjernice za unaprjeđenje sustava doniranja

716 ispitanika

Ciljane skupine:

- ✓ Primarna proizvodnja hrane
- ✓ Prehrambena industrija
- ✓ Trgovina
- ✓ Ugostiteljstvo, institucionalne kuhinje
- ✓ Posrednici u lancu doniranja hrane

Cilj je bio saznati:

- ✓ imaju li subjekti u poslovanju s hranom viškova hrane i da li ih doniraju
- ✓ jesu li subjekti u poslovanju s hranom upoznati sa zakonodavnim okvirom za doniranje hrane (osobito porezne olakšice) i kako ga ocjenjuju
- ✓ koje su prepreke za doniranje hrane i što bi subjekte u poslovanju s hranom potaknulo da doniraju više hrane
- ✓ kako na doniranje hrane gledaju posrednici u doniranju s hranom i koji su njihovi prijedlozi

ISTRAŽIVANJE O DONIRANJU HRANE U RH

Istraživanje je pokazalo da bi poticaji za doniranje hrane mogli biti:

- ✓ izrada vodiča za doniranje hrane i vodiča za poslovanje s hranom u lancu doniranja hrane
- ✓ adekvatno povezivanje donatora i posrednika u lancu doniranja hrane
- ✓ osiguranje pouzdanih partnera u lancu doniranja hrane (neprofitne organizacije koje su stručne i osposobljene za poslovanje s hranom te opremljene potrebnom infrastrukturom)
- ✓ izmjena zakonodavnog okvira i približavanje javnosti postojećeg kroz edukacije i sl.
- ✓ kampanje za doniranje hrane kroz podizanje svijesti svih dionika, socijalne osjetljivosti i društvene odgovornosti

DONIRANJE HRANE

Donirati se može:

- ✓ sigurna hrana, **ali i** hrana koja nije prikladna za prodaju zbog nedostatka u kvaliteti, pakiranju, označivanju, masi ili drugih sličnih razloga, a koji ne mogu utjecati na njezinu sigurnost
- ✓ hrana pripremljena u objektima javne prehrane i gastro odjelima u trgovinama, **ali ne** i hrana koja je već bila poslužena

Donator hrane može hranu donirati:

- ✓ preko posrednika u lancu doniranja hrane
- ✓ izravno krajnjem primatelju

Krajnji primatelj:

socijalno ugrožena osoba i/ili osoba pogođena elementarnim nepogodama ili prirodnim katastrofama ili osoba koja se donatoru odnosno posredniku učini vjerojatnim da je u potrebi te neprofitna pravna osoba koja pruža uslugu smještaja i/ili prehrane štićenicima svog objekta

UNAPRJEĐENJE SUSTAVA DONIRANJA HRANE U RH

Izmjena zakonodavstva vezano uz sustav doniranja hrane

☐ Zakon o poljoprivredi (Narodne novine, broj 118/18)

✓ proširen krug krajnjih primatelja (neprofitne pravne osobe koje pružaju uslugu smještaja i/ili prehrane štićenicima svog objekta te osobe koje se donatorima ili posrednicima učine da su u potrebi)

☐ Pravilnik o doniranju hrane i hrane za životinje – objavljen na e-savjetovanju

✓ planira se izmjena rokova vezano uz ostvarenje poreznih olakšica na način da se iste mogu ostvariti do zadnjeg dana roka trajanja hrane

✓ planira se izmjena zakonodavstva vezano za doniranje hrane izvan roka trajanja „najbolje upotrijebiti do”, pod uvjetom da je sigurna - na temelju rezultata Studije o trajnosti hrane (HAPIH)

✓ administrativno rasterećenje donatora i posrednika u lancu doniranja hrane u smislu ukidanja/smanjenja učestalosti dostave izvještaja prema MP

DONIRANJE HRANE

Posrednik

- ✓ neprofitna fizička ili pravna osoba
- ✓ humanitarna organizacija
- ✓ upisan u Upisnik registriranih subjekata i objekata u poslovanju s hranom pri Ministarstvu zdravstva
- ✓ upisan u Registar posrednika pri Ministarstvu poljoprivrede

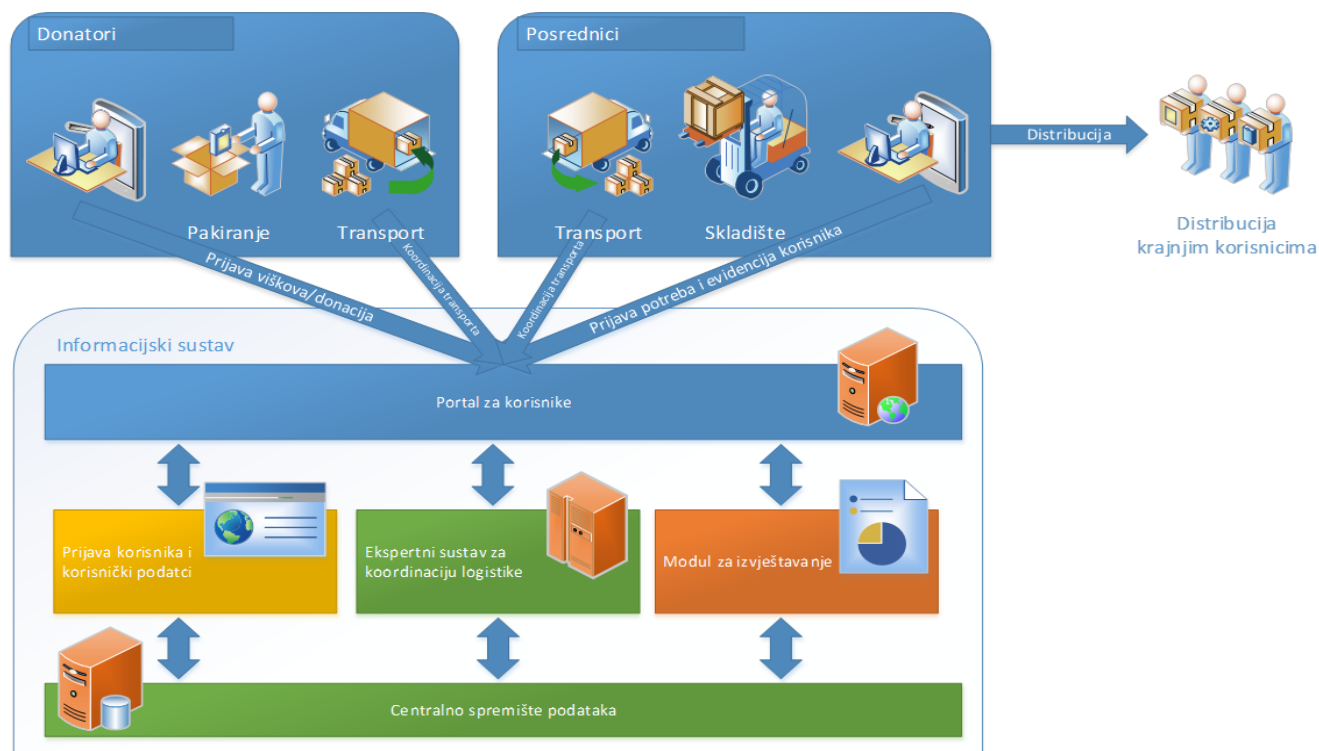
<https://poljoprivreda.gov.hr/istaknute-teme/hrana-111/sprjecavanje-otpada-od-hrane/doniranje-hrane/1262>

REGISTAR POSREDNIKA U LANCU DONIRANJA HRANE						
Datum posljednje izmjene: 07. studenoga 2018.						
Ukupno registriranih posrednika: 108						
XXI - Grad Zagreb						
REGISTARSKI BROJ POSREDNIKA	NAZIV POSREDNIKA	ADRESA/POSREŠTE	OIB	KONTAKT	LOKACIJA I VRSTA OBJEKTA	REŠENJE O UPISU U REGISTAR POSREDNIKA
4	HRVATSKI CRVENI KRIŽ -Građsko društvo Cvenog križa Zagreb	Ulica 233, Zagreb	729278848	tel: 01/3770 001 mob: 099/429 713 info@ckg.hr sociojalni.ducan@ckg.hr	Sociojalni dućan, Sajet 18A, Zagreb	UP/I-110-16/15-01/18 URBR-525-07/0216-15-2 26.11.2015.
8	HUMANITARNA UDRUGA FRA MLADEN HRNAČ	Trg Stjepana Radića 3, Zagreb	3378099201	tel: 01/5533 111 mob: 099/5533 111 e-mail: info@hum.hr web: www.hum.hr facebook: https://hr-hr.facebook.com/FraMladenHrnac/	Skladište donirane hrane Ladžinska cesta 94, Zagreb	UP/I-110-16/15-01/22 URBR-525-07/0216-15-2 4.12.2015.
10	CARITAS ZAGREBAČKE NADSKUPINE	Kaptol 31, Zagreb	306338745	tel: 01/48 17 716 e-mail: car@car.hr Kontakt osoba: Zvonir Hajtut, mob: 098/408 538 e-mail: zhaajtut@car.hr	Objekt za skladištenje i distribuciju donirane hrane Ribička ulica 4, Rakitje Objekt za skladištenje i distribuciju donirane hrane Crnogajeva 18, Zagreb	UP/I-110-16/15-01/27 URBR-525-07/0216-15-2 9.12.2015.
					Prostorna izdvojica Institucionalna kuhinja i skladiste.	

Uspostava informatičkog sustava za povezivanje dionika u sustavu doniranja hrane (e-DONIRANJE)

- ✓ virtualno centralno mjesto za koordinaciju i podjelu donirane hrane
- ✓ komunikacijska platforma za donatore i posrednike

e-DONIRANJE

Prednosti

- ✓ manje opterećenje donatora
- ✓ centralno upravljanje
- ✓ usklađenost ponude i potreba
- ✓ pokrivenost perifernih dijelova RH
- ✓ transparentna podjela donacija

e-DONIRANJE

DONATOR

- ✓ prijavljuje hranu koju nudi u sustav kao i osnovne podatke o donaciji (što, gdje, kada i kako)

Prednosti:

- ✓ manje opterećenje donatora
- ✓ na jednom mjestu sve potrebne informacije
- ✓ podrška i pomoć pri doniranju
- ✓ skraćivanje vremena za pronalazak adekvatnog posrednika
- ✓ garancija donatoru da je hrana podijeljena u skladu s načelima transparentnosti, jednakosti, ravnomjernosti i dodjele u skladu s potrebama

CENTRALNI UPRAVITELJ

Komunikacija preko **centralnog upravitelja čija je uloga:**

- ✓ skratiti vrijeme donatoru u pogledu:
 - 1) pronalaska adekvatnog posrednika i
 - 2) dogovora oko preuzimanja donirane hrane (osnovni podaci o donaciji - gdje?, kada?, što? i kako? su unaprijed ponuđeni)
- ✓ dodijeliti posredniku doniranu hranu uzimajući u obzir više kriterija, uključujući:
 - 1) relativnu blizinu lokacije hrane
 - 2) transportne i skladišne kapaciteta posrednika
 - 3) broj krajnjih primatelja koje opskrbljuje posrednik

POSREDNIK

- ✓ zaprima obavijest
- ✓ iskazuje zainteresiranost za donacijom (skladište, logistika)
- ✓ prihvaća prijedlog donacije hrane u sustavu
- ✓ dobiva obavijest o dodijeli
- ✓ nakon preuzimanja šalje povratnu informaciju u sustav

Prednosti:

- ✓ lakše do donirane hrane
- ✓ bolja umreženost posrednika s potencijalnim donatorima
- ✓ transparentna podjela donacija u svim dijelovima RH, a u skladu s potrebama
- ✓ pružanje dodatne podrške od strane upravitelja donacija

e-DONIRANJE – IMPLEMENTACIJA SUSTAVA

Pilot faza

Ciljevi:

- ✓ testirati primjenu na ograničenom broju donatora i posrednika
- ✓ pronaći kritičnu masu korisnika
- ✓ utvrditi prednosti i mane IT rješenja tijekom konkretne primjene

OCJENA USPJEŠNOSTI:

- ✓ IT sustav je za vrijeme pilot faze uspješno implementiran
- ✓ izrađen priručnik, kontaktirani su donatori i posrednici
- ✓ manje tehničke smetnje su uklonjene u kratkom roku
- ✓ utvrđene su preporuke za unapređenje IT rješenja
- ✓ korisnici pozitivno ocjenjuju IT sustav

Dosadašnja iskustva Pilot faze

- ✓ Velika zainteresiranost posrednika u lancu doniranja hrane za sudjelovanjem u sustavu e-doniranja (jednostavnije dolaze do donacija)
- ✓ Sve veća zainteresiranost donatora za uključivanje u sustav e-doniranja (kompanije prepoznaju doniranje viškova hrane kao priliku za pozicioniranje na tržištu kao društveno odgovorne i socijalno osjetljive kompanije)
- ✓ Najviše donirane hrane putem sustava e-doniranje odnosi se na kruh i peciva

Planovi za dalje ...

- ☐ **Primjena IT sustava na teritoriju cijele RH**
- ☐ **Izrada studije o sustavima doniranja hrane - izvedivost banke hrane u RH-ROK lipanj 2019.**
- ☐ **Izrada vodiča o doniranju hrane, uključujući doniranje i poslovanje s hranom te doniranje hrane i porezni propisi**
- ☐ **Organizacija edukativnih radionica o zakonodavnom okviru za doniranje hrane**
- ☐ **daljna provedba Plana**

HVALA NA PAŽNJI !

Ministarstvo poljoprivrede
Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
poljoprivreda.gov.hr